

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันทางวิชาการที่ทำหน้าที่สร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางปัญญาและสร้างคุณธรรมแก่บุคคลและสังคม โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในสถาบันอุดมศึกษา ที่จะทำให้การพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งปัญญา และคุณธรรมอย่างบรรลุลผล ก็คืออาจารย์ โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ซึ่งเป็นผู้ที่ต้องคอยเอาใจใส่ ดูแล อบรมสั่งสอนแก่นักศึกษาอย่างใกล้ชิด และให้คำปรึกษาแนะนำด้านต่างๆ ทั้งในด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร การเลือกวิชาเรียน การลงทะเบียนเรียน รวมถึงการให้ข้อมูลที่จำเป็นต่างๆ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถจัดแผนการศึกษาให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักศึกษาแต่ละคน นอกจากนี้ อาจารย์ที่ปรึกษายังมีหน้าที่ แนะนำและดูแลนักศึกษา ครอบคลุมไปถึงด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะคิด การดำเนินชีวิต และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวกับพัฒนาการของนักศึกษา ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการจึงเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2466 เริ่มจากเป็นโรงเรียนฝึกหัดครู วิทยาลัยครู สถาบันราชภัฏ และได้ยกระดับเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏใน พ.ศ. 2547 รวมเวลาถึง 89 ปี โดยมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรมาอย่างต่อเนื่อง ในปีการศึกษา 2555 มีสาขาวิชาระดับปริญญาตรีจำนวน 56 สาขาวิชา จาก 5 คณะ คือ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยี คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ มีจำนวนอาจารย์มากถึงประมาณ 400 คน และมีจำนวนนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งระบบปกติและระบบพิเศษในทุกสาขาวิชา รวมแล้วมากกว่าหนึ่งหมื่นคน

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มีพันธกิจที่กำหนดไว้ 4 ข้อ คือ 1) พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ 2) สร้างสรรค์และพัฒนางานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาไทย 3) เสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งของชุมชนในท้องถิ่น และ 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและ

ส่งเสริมวิทยฐานะของครู ซึ่งจะเห็นว่า พันธกิจที่สำคัญข้อแรกของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี คือ พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่งมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ดังนั้น การที่พันธกิจที่สำคัญนี้จะสำเร็จได้ ต้องอาศัยกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของนักศึกษา โดยมีบทบาทในการอบรม สั่งสอน และเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษาในด้านการปฏิบัติตัวให้เหมาะสม ให้ความช่วยเหลือเมื่อนักศึกษาประสบปัญหาช่วยให้นักศึกษาเรียนอย่างมีความสุข และจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังมีบทบาทสำคัญการให้คำปรึกษาทางวิชาการ เช่น การลงทะเบียนเรียนตามรายวิชาในหลักสูตร การตรวจสอบผลการเรียน การจัดทำตารางเรียนในแต่ละภาคการศึกษา การเพิ่ม-ถอนรายวิชาในการลงทะเบียน เป็นต้น

ในปัจจุบัน การจัดการอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เป็นภารกิจของสาขาวิชา กล่าวคือ ทุกปีการศึกษา แต่ละสาขาวิชาจะทำการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสำหรับนักศึกษาแต่ละห้องโดยดำเนินการด้วยระบบมือ (manual system) และมีคำสั่งแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการโดยคุณสมบัติของแต่ละคณะ ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้สาขาวิชาต่างๆ ประสบปัญหาในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษาที่มีอยู่หรือไม่สามารถจัดจำนวนนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการแต่ละคนในสาขาวิชาเดียวกันให้มีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด ซึ่งการจัดให้จำนวนนักศึกษาต่อจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการมีอัตราส่วนเหมาะสม จะช่วยให้การดูแลและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

อย่างไรก็ดี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ซึ่งมีการจัดการเรียนการสอนในหลายสาขาวิชา และมีนักศึกษาทั้งระบบปกติและระบบพิเศษจำนวนมากดังกล่าวข้างต้น มักประสบปัญหาในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา กล่าวคือ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการแต่ละคนในสาขาวิชาเดียวกันมีจำนวนนักศึกษาที่ต้องดูแลที่ไม่เท่ากัน นอกจากนี้ยังพบว่าบางสาขาวิชาที่มีจำนวนนักศึกษามาก แต่มีจำนวนอาจารย์ประจำสาขาน้อย ซึ่งอาจารย์เหล่านี้จะต้องทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของนักศึกษามากกว่า 1 ห้อง ทั้งนี้ อาจมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน ในส่วนอาจารย์นั้นอาจมีสาเหตุจากการลาศึกษาต่อและการเข้ารับการอบรมต่างๆ ในส่วนนักศึกษานั้นอาจมีสาเหตุจากการรับสมัครนักศึกษาเพิ่มเติม การออกกลางคันของนักศึกษาด้วยสาเหตุต่างๆ และการสำเร็จการศึกษา

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงปัญหาในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้สอดคล้องเหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา โดยมีแนวคิดที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการประมวลผล ซึ่งระบบนี้จะประโยชน์ต่อทุกสาขาวิชาในการนำไปจัด

อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษา รวมทั้งให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถจัดระบบการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

## 2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

## 3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี” มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

### 3.1 การนำเข้าข้อมูล

3.1.1 การนำเข้าข้อมูลนักศึกษาจากฐานข้อมูลนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เข้าสู่ระบบที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยข้อมูลประวัติส่วนตัว ข้อมูลการศึกษา ข้อมูลที่อยู่ และข้อมูลผู้ปกครอง โดยเป็นข้อมูลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

3.1.2 การนำเข้าข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ซึ่งเป็นข้อมูลของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีที่เข้าสู่ระบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลอาจารย์ที่จำเป็นต่อการใช้งานอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ได้แก่ ชื่อ-สกุล ตำแหน่ง และสังกัด

### 3.2 การค้นหาข้อมูลและแสดงผล

3.2.1 อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ สามารถตรวจสอบรายละเอียดของนักศึกษาในความดูแลของตนได้จากระบบสารสนเทศนี้ ทั้งประวัติส่วนตัว ข้อมูลการศึกษา และผลการเรียน เพื่อประกอบการให้คำปรึกษาทางวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.2 ระบบสารสนเทศนี้ สามารถค้นหาข้อมูลต่างๆ ได้ ทั้งข้อมูลของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ข้อมูลนักศึกษา และข้อมูลผลการเรียน รวมทั้งเพิ่ม ลบ แก้ไข ปรับปรุงข้อมูลได้ตามสิทธิ์ของผู้ใช้ ทั้งยังสามารถเก็บสำรองข้อมูลไว้ได้

#### 4. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

**4.1 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ** หมายถึง ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี โดยเป็นการพัฒนาระบบให้สามารถนำเข้าสู่ข้อมูลจากฐานข้อมูลนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี มาประมวลผลและจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ระบบสามารถแสดงผลข้อมูลนักศึกษา เช่น ประวัติส่วนตัว และผลการเรียน

**4.2 อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ** หมายถึง อาจารย์ที่สอนหรือปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี และมหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้อาจารย์ผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา สำหรับนักศึกษาในสาขาวิชา และคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เพื่อให้นักศึกษาได้ขอคำปรึกษาแนะนำ และอาจารย์ได้ให้คำปรึกษา และคำแนะนำ อย่างถูกต้อง

**4.3 นักศึกษา** หมายถึง นักศึกษาภาคปกติ และนักศึกษาภาคพิเศษของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละปีการศึกษา

#### 5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ระบบสารสนเทศบนเว็บเพื่อการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

5.2 อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการสามารถใช้ข้อมูลจากระบบ มาวางแผนและตัดสินใจในการให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ได้ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ที่ช่วยให้ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสามารถตรวจสอบการทำงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการได้ในระดับหนึ่ง